

MEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2:50 K | 1 óra 2:50 K
1 évre 30 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székt. István-tér 1. Telefon: 208.

Felélős szerkesztő: Hajós József

A FÖLD.

A birtokpolitikára vonatkozóan is áll, hogy az elmulasztott reform oka a forradalomnak. Egy agrárius országban nem lehet büntetlenül fizedrangú kérdésként kezelni a birtokpolitikát, a mezőgazdaság fejlesztését és a földmives osztály szociális ügyeit. Nálunk ez történt. Egy egész végtelen birtokmegosztás akadályozta a mezőgazdasági népesség szaporodását, birtokszerzését és így magának a mezőgazdaságnak fejlődését. Háború előtt az elmaradott mezőgazdaságban elhelyezkedni nem tudó munkások egy része a városba töltött és ott szaporította az ipari proletariátus tömegét, más része külföldre vándorolt és így elveszett a hazai közgazdaság számára. Ez az állandó vereszetes és városi proletariátusba való felszívódás hangos elégtelenségét keltett nemcsak a közvetlenül érdekeltekben, hanem azokban is, akik ennek a kettős folyamatra a határozatait előre látták. A föld megjelölésére állami birtokpolitikát javasoltak, amely parcellázások és felosztások révén évről-évre a népszaporulat egy jelentékeny hányadát, földhöz juttassa, s a hazai rőghöz kösse, s ezáltal a nemzetnek közgazdasági és honvédelmi erejét egyaránt növelje. Szükségből politika újat állta a nagyobbtól reformoknak egyszóval a háború kitöréséig.

A háború előtt az ország védelmében kötelességtől az az osztály vette ki az oroszlanrészt, amely bevonulásakor kaszát kapát hagyott otthon. Viszont egészen természetesen, hogy ugyanaz a katonaság, mely 80 százaléka ebből az osztályból került ki az ötödféléves emberföltti szenvedések alatt, nem a worthámszerekre gondolt, hanem a földre, amelynek védelmét kötelességének tartotta, amely földről tudta, hogy, őt eltarja, és amelyből remélte, hogy valaha neki is fog jutni. A földkérdés a háboruban odáig érlelődött, hogy azt okvetlenül a magyar politikai gerincévé kellett tenni - ezt a megoldást rögtön kilátásba kellett helyezni.

A forradalmi kormány nem is kószott programjába venni egy radikális birtokpolitikát. Az alapok körül a kormányt támogató pártokban sokig lényeges differenciák voltak. Végre győzött az a felfogás, amely egyedül felel meg a mezőgazdaság természetének és a földre vágó nép óhajának és igényének, hogy t. i. a földet magántulajdonba kell bocsátani. Bármilyen egyéb rendszer mellett

egy érezne a földhöz jutattal, hogy számára új nérvet, modern rendszerrel, új jobbágytörvényt teremtetek. Nem érezte volna magát kielégítve, nem lett volna meg benne az az ösztönzés, amely minden erő megfeszítésére alkalmas. A közös föld a magyar nép szemében mindenki földje, amikor aratni kell róla, de a senki földje amikor gondolni kell.

Végzetes bajokat okozott már is a földbirtokreformmal való könnyelmű és meggondolatlan agitáció. Először elhitették, hogy mindenki kaphat földet, másodszor azt, hogy mindenki rögtön megkaphatja. Ami az elsőt illeti elég rámutatni arra, hogy Magyarország régi területei véve számításba, mindössze 30 millió föld van valamelyest a mezőgazdasági művelés alatt álló terület (erdő, rét, szántó stb.) Aki ennek a területnek olyan elosztást képzelt, hogy abból mindenkinek jusson, az egyszerűen naivságokra akarja felparcellálni Magyarországot. Ilyen országban pedig még nem él a városi lakosság, de a falusi lakosság se. Gazdálkodni, különösen pedig intenzív gazdálkodást folytatni csak megfelelő nagyságú területen lehet.

Ami a másodikot illeti, hogy a földet rögtön meg lehet kapni, arra vonatkozólag legyen szabad rámutatni arra, hogy a hadviselt mérnökök szervezte hosszú és beható tanácskozás után a tanácsok azt a mai műszerekkel és a rendelkezésre álló munkakörrel éppen kint legfeljebb egy millió katasztrális holdat lehetne felparcellálni. Ha egyébként ez a technikai nehézség nem is állna útját annak, hogy mindenki azonnal földhöz jusson, akkor is útját állja az, hogy az egész nemzet érdekében feltétlenül meg kell övni a természet folytonosságát. Ha ezt nem tesszük, elkerülhetetlen és kikérülhetetlen az éhínség. Tervelevő dolog ugyanis, hogy a kisgazdaságok a piac számára termelnek húst, zöldséget, főzeléket, gyümölcsöt és baromfit, de csak a legminimálisabb mennyiségben kenyérmagvakat. Ezt a közép- és a nagybirtok szállítja a piacnak. Ha tehát márcsi-holnapra megszűntetnénk minden közép- és nagybirtokot, hogy egyforma kisbirtokokra osszuk az országot, akkor föltétlenül kenyériség állna elő. Bizonyíték példát erre az az Oroszország, amely a legnagyobb gabonakivitelű állam volt Európában - amely ezidőszámtal, olyan megjötti tisztek irrsai és ellátásai szerint, a legnagyobb mértékben szűkölködik

a kenyérmagvakban. A közép- és nagybirtokok termelése ugyan- is a bolsevik mozgalom nyomán megszűnt, a kis parasztbirtok sem ott, sem seholl a világon nem termel számottevő kenyérmagfelesleget.

A birtokpolitika tekintetében a lényeges tehát a következő: kell, hogy egy demokratikus, a kisbirtok szaporítását célzó radikális birtokpolitika legyen a magyar politika gerince. A magántulajdon rendszerének megővése mellett lehetetlen gyors tempóban kell földhöz juttatni azokat, akik önálló mezőgazdálkodás folytatására képesek.

A kormány beszéljen nyíltan és világosan arról, hogy a földhöz jutatási akciót milyen terjedelemben és milyen tempóban fogja végrehajtani, hogy így minden olyan reménységnek, amely ez idő szerint a munka teljes megakasztásával jár, véget vessen. A felelősen és teljesíthetetlen reményeket elbresztó agitációval szemben becsússzon közre egy teljesen világosan precízított akcióprogramot, amely értelmű ugyan a népszerűségnek, de hasznára lesz az ország közgazdasági életének.

Prohászka püspök

A Pápai Tanács országos képviselői a Magyarországi katolikus püspökökkel és a Magyarországi katolikus egyházzal kapcsolatban a többiek között a következőket mondta:

Az élet egész vonalán most új gondolatok ébrednek, hatalmas erők elevenednek meg, következőképp jelentkeznek az egyházban is. Az egyházban is van nagyon sok idejét múlta intézmény, van történelmi keretezés, van, ami bizonyos időben lex, aztán lehámlik, lefoszladozik. A kath.ikus klérus szintén megéri az új idők járását, mind több becsületérzés van benne annál inkább akar az új világ alapításán dolgozni és ez olyan természetes, hogy csak az elmaradásán csodálkozom. Egy cseppet sem csodálkozom, hogy a forradalmi időben bizonyos juristák aggodalmával szemben is; azokra való tekintet nélkül is lykép csoportosult, fellépett a katolikus papság, nemhogy támadjon, hanem, hogy valamiképp saját leki súlyával beleessen a mérlegbe, az új idők pátoszába, hogy kiváltson új hangot,

hogy erő és súly adjon, az egyházban segítsen az új idők vajadásában. Ez a papság akar nagyobb szakadást; akar az egyház autonómiájába közreműködést, akarja: hogy a felvonóhidat, amely itt-ott még megvan, ne csak leeresztés, hanem az árkokat is kitöltse. — Akarja, hogy az egyházi tekintély ne feudális legyen. Ha ezt akarja, jót akar, ha ezt akarja, az időszertűség kiváltásán dolgozik.

Vájjon mit szólnak ehhez, akik Prohászka püspökben is a nagybirtokos főurat kifogásolják?

Gyümölcsfaerdő Székesfehérvárott.

Gyümölcsfák az utcán! Szinte turesán hangzik Székesfehérvárott ilyenmírelt baszólni. A fehérvári utcák megszokott hűpe az itt-ott minden tervszerűség nélkül elültetett néhány buslakó esenevész akác és ecotfa helyett ropogós cseresznye és papírhéj dió!

A törvényhatósági bizottság kerétszati szakosztálya szerdai ülésében a kényszerűségből kirtott fák mikénti pótlásáról tanácskozott. Az utak mentén tmetőkben, sétálótereken csak a tavalyi havonit tuskák merről kirtották, a többi kirtott még a tartályvályásigazán is.

Ezek pótlásáról sürgősen is mindenáron gondoskodni kell. Alapos és minden irányban megindokolt javaslat alapján a szakosztály oly formán határozott, hogy a városból kivezett utak mentén és a külterki üres helyekre ismét tűzfának és szerszámának egyaránt alkalmas akácfát ültet, illetve a bizonyos helyekre fűz és jegenyefákat telepít; ellenben a város területén alkalmas szélességű és felvétel-utakat csupán gyümölcsfával kívánja beültetni.

A szakosztály indítványozó Nagy Nihilay gazdasági iskolai igazgatót és Zavaros Nándor városi főkerétszati bizta meg az el, hogy az alkalmas utakat kijelöljék, az alkalmas gyümölcsfa fésleéseket kiválasszak és a terv végrehajtására költséglőirányzatot készítsenek.

Hisszük, hogy az üdvös terv a lakosság részéről megértéssel találkozhat mindenki létő gondossággal fog majdán öröködni a háza előtt álló nemes fészkára, de félünk, hogy az eszme a városháza tekervényes labirintusában el-falál tévedni s a temető bizottsághoz kerül!

HIREK.

— **Politikával nem foglalkozunk, pártok felül akarok állni és az igazság lesz vezérfonalam.** A kormánybiztos székfoglalójakor, mondta ezt, és nagyon tapsoltak érte elvtársak. Mi is jól eső örömmel hallottuk a pártallanságot és bizakodva néztünk a törvénytisztelel légtérből kormánybiztossá emelkedő igazságos ember munkájára. Nem köszöntöttük fűdválással, hanem vártuk, mit csinál. Eddig pártatlan volt, bizalmunkról biztosíthatjuk. Amióta felvonultak ellene, akkor is azt hangoztatta, hogy nem politikus és pártok felett áll, de akkor már nem tapsolták az elvtársak, hanem közbe kiabálták, hogy: „Az a baj!” Itt jobb lett volna tisztelt közbe kiabálókat, ha a kormánybiztos Károlyi párti lett volna? Akkor már régen felvonultak volna ellene és nem lett volna 50 napig kormánybiztos. Hozzanak pártpolitikust, maradhat-e 50 napig. Mondják meg őszintén, hogy politikus alatt elvtársat értenek. Vagy illésőbbek be Székesfehérvár légkövésebb taggal, de legnagyobb hangú erővel hívó polgári pártjának egyik tagját a kormánybiztosi székbe, azt gondolják, hogy az ott marad 50 napig? — Mi kértünk bennet? Amit városunkban meg akarnak honosítani, az már nem radikális, hanem demokrácia, hanem veszedelmes hasonlít ahhoz, amit bolsevizmusnak neveznek, de arról majd gondoskodunk, hogy a bolsevizmust megállítsuk veszedelmes útjában.

— **Tanácsülés volt pénteken délután 2 órakor a városi tanácsban.** Kerekes Lajos főpolgármester elnökletével. Foglalkoztak a tanácsfelet, amelynek egyhírre végelt 75 koronás maximumra 4000 köbméter fa behozatalára van kihatás, a Farkas utcai hívatalt után. A tanács megbízta Lipsey Lajos tanácsost és Kelemen Béla közlést, hogy az ügyben intézkedjenek. — A tanács még több aktuális ügyet intézett el.

— **Sértéshut árusítanak.** A közlekedési osztály közli, hogy Vinc Rákóczy utca, Schnitzinger Budai-utca és Kovács Ferenc Palota-utcai hentések maszomban sértehsut árusítanak. Árúsi-tani kihatást 14 koronára.

— **Fogadalomtétel.** A felsővárosi polgárok fogadalomtételle f. hó 19-én vasárnap d. u. 3 órakor lesz a felsővárosi kath. körgyűlés. — Ugyanez a kör a polgárorség szabályzatának felolvasása és az igazolványok kiosztása. Felsővárosi polgárok mindannyian ott legyenek.

— **Közlekedési hírek.** Fél millió korona értékű köntöle közlekedési hírek érkeztek, amelynek beállítását pénteken délután megkezdték.

Népgyűlés.

Magyarország területi épségének fenntartása érdekében a vármegyei tanács nagy formában **január hó 19-én, vasárnap délután 10 órakor a helyi főiskola megalakulására az özsze hívó bizottság népgyűlést tart,**

amelyre a megyének és városunknak minden hazafias polgárát meghívjuk és elvárjuk.

Az özsze hívó bizottság nevében
Dr. HORVÁTH KÁLMÁN.

— **Tanítók és tanítónők,** akik az 1918. december 18-án tartott Székesfehérvár egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület közgyűlésén jelen voltak, felhívom, hogy a magyar hadügyminiszter 49.31. o. 1918. számú rendeletével részükre utalványozott 50 (ötven) koronáról szóló **bélyegtelen nyugdíjukat és egy saját személyükre kiállított 50 (ötven) koronáról szóló kéltelen bélyegzett postaltalványt** srgősen küldjék be Magdics István kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelőhöz. Székesfehérvár, Szent István utca 7. sz., hogy az nekik a fenti összeget utalványozhassa.

— **Január 20-ka.** Fogadalmi ünnepeket ül a város, melyen hálafejező ad kifejezést, hogy az Isten a város lakosságát a 100 év előtt pusztító ragálytól megóvta. Van most is tömémentelen sok bajunk; Magyarország bomlófélben van s fiai lelki ragályoknak lettek áldozatai. Az Isten hatalmas segítségére szorúljunk; mindenekelőtt pedig önmagunkbátórsra, eszmélésre s javulásra van szükségünk. — A körmenetben ez idén is részt vesz a megyéspüspök; ő tartja a felsővárosi templomban a szt. misét s a szt. beszédet. Nagyon kívánatos volna, hogy e körmenetben s az istentiszteletben minél többen résztvonnának, hogy Isten igralma elfordítsa tőlünk a nehéz idők járását.

— **Halálozás.** Vasadi János posta és távirtda főtiszt hosszas szenvedés után folyó hó 15-én elhunyt. Temetése f. hó 13-án délután 3 órakor volt a helybeli temetőben. — **Kéményspró segédek beírása** véget ért. Csontvörökön este volt a bekéltető tárgyalás dr. Zavaros Aladár főkapitány elnöklete mellett, amelyen a mesterek és segédek kiküldöttjei kölcsönösen engedékenyek voltak. 400 korona havi fizetésben állapodtak meg, ezen kívül a szokásos, seprési jutalékok is megkapták a segédek. A tárgyalás este 10 óráig tartott és befejezése után mind a két fél közönséget szavazott dr. Zavaros főkapitánynak a pártatlan közreműködésért.

— **Lefoglalt talpbőr.** Brandl Sándor 15-én a celdömölki vónattal 17 kilogramm talpbőrt és több fejsőbört akart elszállítani. A rendőrség a bőrt elkobozta és az igényjogsétség megállapításáig az intézkedést felfüggesztte.

— **Kiutasították a magyarokat** a wöllersdorfi (Ausztria) gyárakból. Székesfehérvárra is érkezett 16-án este 8—10 munkás családostól, a kiket dr. Zavaros Aladár r. főkapitány a régi rendőrszobákban helyezte el idigiglenesen.

— **Pénzt vesztett el** valaki a szerkesztőségünkben. Kellő igazolás után átvetheti.

— **Lopás.** Szalay Lajos Kossuth-utca- vendéglős feljelentést tett a rendőrségen, hogy 4000 korona készpénzt elloptak bezárt székrenyéből. A tolvajnak — aki csak a helyi viszonyokkal ismerős lehet, — nyomában van a rendőrség.

— **Értesítés.** Értesítem a n. é. közönséget, hogy cipészműhelyemet megnyitottam. Felső-Királyosor 2. szám alatt. Kérem szives pártfogásukat. Tisztelettel: Farkas István

Színház.

Heti műsor:
Szombat: d. u. A cigány prímás. este: Medi.
Vasárnap d. u.: Arany kakas. este: Medi.

M o z i.

Az Apolló igazgatósága közli:
Az Apolló színház tudvalevően villanyhiány miatt kénytelen volt egy hélig szünetelt tartani. Szombaton, f. hó 18-án ismét megkezdte előadásait, melyek a villanytelep, mint értesülünk, most már minden akadály és zavar nélkül fog áramot szolgáltatni. Színházunk a szünetet arra használta fel, hogy műsorát a kinematográfia legújabb, legkiválóbb és irodalmi értékű produktumaiból válogassa össze, melyeket egymásután fog a n. é. közönségnek bemutatni. Szombaton és vasárnap Bernhard Shaw Howardné mestersége című világhírű színműve kerül bemutatásra. Előadás szombaton 6 és fél 8 órakor, — vasárnap 5 és 7 órakor.

Társzerkesztő: ALAPI NANDOR.
Kiadó tulajdonos:
SZ.-FEHÉRVÁRI EGYHÁZMEGYE.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.
6598 1918. tan. szám.
Világító köolaj árának megállapítása.

Határozat.

A világító köolaj nagykereskedői árat 100 kilogrammonként 98 koronában, kicsinybeni árat 100 kilogrammonként 109 koronában 1 kilogrammonként 1 korona 10 fillérben és literenként 90 fillérben további intézkedésig megállapítottam.

Széchérvár, 1919. jan. 16.
Dr. Kerekes Lajos sk.
polgármester helyettes.

— **Bojtorján hajszesz** nagybevált hajapoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. Szűts Róbert gyógyszerlárbán, Károly király-ter.

APRÓHÍNDETÉSEK

Újságlárusított felvételnék a kiadóhivatalban.
Pergeltett és lépesmész kicsinyben is kapható. Pollermann méhészet, Pálya-utca 28.

Egy mindenesítet, vagy leányt esetleg bejárót keresek. Szűts Róbert, gyógyszerlárbán. Városház-ter.

Egy jóraváló, csend bejárót leányt keresünk. cím megudtható a kiadóhivatalban, reggel 9 órakor.

Tanulók felvételnek Vaimár utca-dánál Nádor-átca.

Fejes káposzta kapható: Széchenyi- u. 26. sz. a.

Bejárót, esetleg rendes konyhaiányt keresnek Széchenyi utca 26. sz. a.

Zrínyi-utca 22. számú ház szabadkézből eladó, gazdálkodásra alkalmas.

Sörplnce-utca 60. sz. alatt egy igásló eladó.

Apolló-színház.

Szombaton és vasárnap,
január 18 és 19-én:
Bernhard Shaw színműve!
Howardné mestersége.
Színmű 4 felvonásban.
Főszerepiő EGEDE NISSEN.
Kiegészítő műsor.
Előadások 6 és fél 8 órakor.
Vasárnap: 5 és 7 órakor.

Tűzke ömlyvato.

VILLANY elem

ruhafesték és cipőkrem
a legolcsóbb napi árbán kapható
Gläser Armin
női divat és rövidúru üzletében
Székesfehérvár, Kossuth-utca.

Arcania-szímfics

Péntek, szombat, vasárnap,
január hó 17, 18 és 19-én:
HENNY PORTEN
legújabb filmje!!
A vér bosszuért kiállt
Főuri dráma 4 felv.
Pótkép: „A H A M I S.”
Előadások 6 és fél 8 órakor.
Vasárnap: 3; 5 és 7 órakor.
Rendes helyárak.